

Cirkulärnr: 1993:69
Diariernr: 1993:0860
Handläggare: Anders Mellberg
Avdsek: KEP Förh
Datum: 1993-04-26
Mottagare: Kommunstyrelsen
Personalnämnden/utskott eller motsvarande
Rubrik: Behörigheten att ingå kollektivavtal om ändrade pensionsförmåner och att ändra kommunala pensionsreglementen

Personalpolitik 1993-2:17 Nyckelord: PA-KL, PAK, PRF-KL, KPRF

Behörigheten att ingå kollektivavtal om ändrade pensionsförmåner och att ändra i kommunala pensionsreglementen

Med anledning av en träffad pensionsöverenskommelse den 23 december 1992 rekommenderades kommunerna i cirkulär 1993:32 om vissa ändringar i de lokala kollektivavtalen om PA-KL och PAK samt i äldre pensionsreglementen med giltighet fr.o.m. 1 januari 1993.

Eftersom vissa ändringar även berörde pensioner som börjat utges före 1 januari 1993 krävde arbetstagarparterna att denna del, vad avsåg kollektivavtalen PA-KL och PAK, skulle underställas en gemensamt utsedd sakkunnig för rättslig prövning (förhandlingsprotokollet § 7). Uppdraget har av parterna (inklusive Landstingsförbundet) anförtrotts åt justitierådet Johan Munck.

Kommunerna rekommenderades vidare i cirkulär 1993:33 att göra motsvarande ändringar i pensionsreglementena för kommunala förtroendevalda, PRF-KL och KPRF.

Kommunförbundet (tillsammans med Landstingsförbundet) har uppdragit åt Johan Munck att göra motsvarande rättsliga prövning beträffande förtroendemannareglementena.

Johan Munck har lämnat resultatet av de rättsliga prövningarna i två PM daterade 1993-03-10 (kollektivavtalen) respektive 1993-04-05 (reglementena). Nedan redogörs för de viktigaste delarna av nämnda prövningar.

Promemoriorna kan erhållas efter beställning hos Cristin Ekström, fax: 08-714 92 39.

RÄTTSLIGA PRÖVNINGAR

I den första PM redogörs inledningsvis för bakgrunden till den träffade pensionsöverenskommelsen samt anges problemställningen om arbetsgivar- och arbetstagarorganisationers rätt att sluta avtal som binder medlemmarna.

Därefter görs en genomgång av rättspraxis från olika AD-domar m.m. främst avseende pensionsfall men även närliggande fall som berör arbetstagares intjänade förmåner.

I ett sista avsnitt förs ett resonemang om vad som kan sägas vara tillämpligt beträffande PA-KL och PAK. Särskilt tas upp frågan om betydelsen av föreskrifterna om ändringsskyldighet (PA-KL § 18 respektive PAK § 20). Utredaren avslutar med att överenskommelsen inte strider mot lag eller goda seder och inte heller är otillbörlig eller oskäligen.

I den andra PM förs ett likartat resonemang även om det här gäller av kommunen ensidigt utfärdade reglementen.

Utredningsmannen Johan Muncks slutsatser är i bägge fallen att parterna respektive kommunerna/landstingen har varit behöriga att vidta de ändringar som genomförts.

KOMMENTARER

Av utredningarna framgår klart att det inte finns något hinder att ändra i pensionsavtalen PA-KL och PAK samt i reglementena för förtroendevalda PRF-KL och KPRF i den omfattning som vi rekommenderat.

Det är också klart att den andra PM ger stöd för ändringar i äldre pensionsreglementen för anställda (KPR och NPRL).

Vi vill dock påpeka att det är viktigt att kommunerna följer våra rekommendationer beträffande beslut så att rättsläget inte kan ifrågasättas av en enskild anställd eller förtroendevald.

FORTSATTA FÖRHANDLINGAR

Förhandlingar kommer att fortsätta med anledning av regeringens förslag till höjd allmän pensionsålder (prop 1992/93:155). Dessutom skall parterna ta slutlig ställning till de ändringar som genomförts fr.o.m. 1 januari 1993.

Kommunförbundet kommer i de fortsatta förhandlingarna verka för att det nu prolongerade PA-KL får förlängd giltighetstid.

För närvarande avvaktar vi dock socialförsäkringsutskottets behandling av förslaget till höjd allmän pensionsålder. Enligt nu erhållet besked kan ett utskottsbetänkande föreligga tidigast i början av maj månad varefter riksdagsbehandling skulle kunna ske under andra hälften av maj månad.

Flera kommuner har frågat oss hur man skall ställa sig till de pensionsavgångar som kan beräknas ske nu och senare i år. Det enda råd vi kan ge är att nuvarande avtal gäller intill dess överenskommelse träffats om annat. Det innebär t.ex. att avgångsskyldighet föreligger vid pensionsåldern eller pensioneringsperiodens övre gräns, dvs. för flertalet anställda vid 65 års ålder.

FRÅGOR

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Anders Mellberg och Anna-Maria Wide.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och Personalpolitik
Förhandlingssektionen

Markus Gustafsson

Anders Mellberg